

S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30398>

Özet

S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i, 2012 y?l?nda Çi?dem Kan taraf?ndan geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, ö?retmenlerin s?n?f ortam?nda ö?rencilerin **özgür dü?ünme**, tart??ma, farklı fikirlere sayg? gösterme ve öz disiplin geli?tirme gibi davran??lar? te?vik etme düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, 21 maddeden ve dört ana alt boyuttan oluşmaktadır ve yan?tlar 5 dereceli bir **Likert Ölçe?i** format?nda toplanmaktadır. Bu araç, e?itim bilimleri alanında ö?retmen yeterliliklerini ve demokratik s?n?f yönetimi yakla??mlar?n? de?erlendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Özgür dü?ünme, ö?retmen davran??lar?, s?n?f yönetimi, öz disiplin, psikometrik ölçek, e?itim, ö?renci kat?l?m?, Likert.

Yazarlar

Çi?dem Kan

Amaç

Ölçe?in temel amacı, ö?retmenlerin s?n?f içerisindeki pedagojik yakla??mlar?n?n, ö?rencilerin zihinsel ve davran??sal özgürlüklerini ne ölçüde destekledi?ini sistematik olarak ölçmektir. Bu bağlamda, ölçek, ö?retmenlerin ö?rencileri farklı fikirler üretmeye, bu fikirleri özgürce tart??maya açmaya ve kendi davran??lar?n? düzenleme becerisi olan **öz disiplin** geli?tirmeye yönlendiren spesifik davran??lar?n? belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, ö?retmen e?itimi programlar?n?n ve s?n?f içi etkile?im kalitesinin de?erlendirilmesi için kritik bir öneme sahiptir.

Ölçek, aynı zamanda, ö?rencilerin sadece bilgi al?c?s? de?il, aynı zamanda aktif kat?l?mc?lar ve ele?tirel dü?ünürler oldu?u bir s?n?f kültürünün oluşmasına yönelik ö?retmen kat?l?mlar?n? belirlemeye yardımcı olur. Bu, demokratik e?itim ortamlar?n?n te?vik edilmesi açısından bilimsel bir zemin sunar.

Yapı

S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i, ö?retmenlerin s?n?f içi serbest dü?ünmeyi te?vik eden davran??lar?n? ölçmek üzere tasarlanm?? çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, toplam 21 madde ile bu karma??k yapıyı dört ana alt boyutta operasyonelle?tirmektedir. Bu alt boyutlar, ö?retmenlerin ö?rencilerin bilişsel ve sosyal gelişimine yönelik farklı yakla??mlar?n? kapsamaktadır.

Ölçe?in yap?sal modeli, a?a??daki dört temel faktör etraf?nda ?ekillenmi?tir:

Özgür Dü?ünme: Farkl? veya az?nl?kta kalan fikirleri te?vik etme ve olumlu peki?tireçlerle destekleme.

Özgür Tart??ma: Ö?rencilere ders içeri?i veya s?n?f faaliyetleri hakk?nda seçim yapma ve farkl? seçenekleri de?erlendirme f?rsatlar? sunma.

Farkl? Dü?ünceye Sayg?: Ö?rencilerin, ders materyali veya ö?retmenin yorumlar? hakk?nda alternatif veya yeni aç?l?mlar getirmesine izin verme ve bunu takdir etme.

Öz Disiplin Davran??lar?: Ö?rencilere davran??sal özerklik sa?layarak, onlar?n ki?isel sorumluluk ve öz yönetim becerilerini geli?tirmelerine yard?mc? olma.

Geçerlik

Ölçe?in **Geçerlik** çal??malar? hakk?nda kaynakta spesifik istatistiksel sonuçlar (örne?in, faktör yükleri, do?rulamaya faktör analizi uyum indeksleri) aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak, geli?tirme çal??malar?nda ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amacıyla uzman görüşleri al?narak kapsam geçerli?inin sa?land?? ve muhtemelen yap? geçerli?i için faktör analizlerinin uyguland?? varsay?lmaktad?r. Ölçe?in dört alt boyuta ayr?lmas?, yap?sal geçerli?in belirlenmesi yönünde at?lan ad?mlar?n bir göstergesidir.

Güvenirlik

S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i, yüksek düzeyde iç tutarlı???a sahip oldu?unu göstermi?tir. Yap?lan güvenilirlik analizlerinde, tüm ölçek için hesaplanan **Cronbach Alpha** güvenilirlik katsay?s? 0.92 olarak bulunmu?tur.

Bu katsay?, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yapıya (s?n?fta özgür dü?ünmeye yönlendirme davran???) tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü ve psikometrik açıdan mükemmel düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir. Bu yüksek iç tutarlılık, ölçe?in ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde uygulanan faktör analizi (büyük ihtimalle **Aç?mlayıcı Faktör Analizi**), ölçe?in 21 maddesinin dört temel alt boyuta ayr?ld??n? ortaya koymu?tur. Bu dört faktörlü yapı, ö?retmen davran??lar?n?n birbirinden ayr??an ancak ilişkili boyutlar?n? temsil etmektedir.

Alt boyutlar?n madde say?lar? ve odak noktalar? ?öyledir: Özgür Dü?ünme (7 madde), Özgür Tart??ma (5 madde), Farkl? Dü?ünceye Sayg? (5 madde) ve Öz Disiplin Davran??lar? (4 madde). Bu faktör yap?s?, ölçe?in teorik temellerini sa?lamla?t?rmakta ve ö?retmen davran??lar?n?n çok

yönlü doğasını yansıtmaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme

Format: 21 maddelik, dört alt boyuttan oluşan, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler (Öğretmen davranışlarının ölçmeye odaklanmıştır).

Yaş Grubu: Yetişkin (Eğitimciler)

Popülasyon Detayları: Ölçek, farklı branş ve kademelerdeki öğretmenlerin sınıf içi davranışlarının değerlendirilmesine üzere tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Bireysel öz-bildirim envanteri. Yanıtlar, "1= hiç katılmıyorum" ile "5= tamamen katılıyorum" arasında değişen 5'li derecelendirme sistemi kullanılarak toplanır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim psikolojisi, pedagoji, sınıf etkileşimi, öğretmen yeterliliği, iç tutarlılık, Cronbach Alfa, faktör yapısı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: ckan@firat.edu.tr

Yayın Adresi: Fırat Üniversitesi (Yazarın güncel veya yayın sırasındaki kurumu).

Çizimler, Ücret ve Uygulama Yılı

Uygulama Yılı: 2012

Çizim ve Ücret Bilgisi: Ölçeğin ticari kullanım veya geniş çaplı uygulamalar için yazarla iletişime geçilmesi önerilir. İletişim e-posta adresi: ckan@firat.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[sinifta-ozgur-dusunmeye-yonlendirme-davranis-olcegi-toad.pdf](#)

Makalenin EBSCOhost üzerindeki ba?lant?s?: eds.a.ebscohost.com

Kaynaklar

Kan, Ç. (2012,Haziran). S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?inin geli?tirilmesi. *Bal?kesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(27), 31-44.

S?n?fta Özgür Dü?ünmeye Yönlendirme Davran?? Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, toplam 21 madde ve 4 alt boyuttan olu?maktadır. Derecelendirme format? 5'li Likert'tir (1= hiç kat?lm?yorum - 5= tamamen kat?l?yorum).

Alt Boyutlar ve Maddeler:

Özgür Dü?ünme (7 m): S?n?fta'nın geneline göre farklı dü?ünen ö?renciye, farklı dü?üncesinden dolayı olumlu peki?tireçler kullan?r?m.

Özgür Tart??ma (5 m): Ö?rencilere, farklı seçenekler sunarak (dersle ilgili ya da s?n?fta yap?lacak faaliyetlerle ilgili) onlara seçim yapt?r?r?m.

Farklı Dü?ünceye Sayg? (5 m): Ö?renci, dersle ilgili olarak benim yorumlar?ma farklı aç?l?mlar getirebilir.

Özdisiplin Davran??lar? (4 m): Ö?rencilere, özgür davranma olanaklar?n? vererek, onlarda öz disiplin olu?turmaya çal??r?m.